

Kajaanin kaupunki

Varhaiskasvatus

PÄIVITETTY 08/2020

**KÄTÖNLAHDEN
PÄIVÄKODIN
VUOSISUUNNITELMA
toimikausi 2020-2021**

Vahvuusvaris Velmu

Vahvuusnalle Nappe

Vahvuusvaris Varpu

Oikeudenmukaisuus

Turvallisuus

Suvaitsevaisuus

Luottamus tulevaisuuteen

Perustehtävä ja arvot

Kajaani luo asukkaille, yrityksille ja yhteisöille hyvinvointia, turvallisuutta, sujuvaa arkea sekä menestymisen edellytyksiä.

Arvojamme ovat oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, turvallisuus, luottamus tulevaisuuteen.

Arvot toimintatapoina

Edistämme hyvinvointia tekemällä päätöksiä oikeudenmukaisesti.

Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi.

Kunnioitamme ja edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Arvostamme yksilöllisyyttä ja koemme erilaisuuden voimavarana.

Suhtaudumme toisiimme ennakkoluulottomasti ja arvostaen.

Panostamme turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön.

Haluamme tehdä jokaisesta päivästä turvallisen.

Tahdomme mahdollistaa sujuvan arjen.

Edistämme kaupungin elinvoimaa myös tulevaisuudessa.

Sisällys

<u>KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa</u>	4
<u>Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa</u>	4
<u>Resurssiviisautta luontokaupungissa</u>	4
<u>Tulevaisuus nuorissa</u>	5
<u>Osaajista elinvoimaa</u>	6
<u>MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET</u>	8
<u>PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS</u>	11
<u>Varhaiskasvatuksen arvoperusta</u>	12
<u>Leikki</u>	15
<u>Ajattelu ja oppiminen (2.7)</u>	16
<u>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7)</u>	18
<u>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7)</u>	19
<u>Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)</u>	20
<u>Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)</u>	22
<u>Kielten rikas maailma (4.5)</u>	23
<u>Ilmaisun monet muodot (4.5)</u>	24
<u>Minä ja meidän yhteisömme (4.5)</u>	25
<u>Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5)</u>	26
<u>Kasvan, liikun ja kehityn (4.5)</u>	27
<u>Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7)</u>	28
<u>Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)</u>	29

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

- Palveluiden riittävä määrä ja palveluiden läheisyys- helpottaa perheiden arkea
- Tuotamme laadukkaita palveluita, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeisiin
- Teknologian hyödyntäminen huoltajien osallisuuden lisäämisessä
- Teknologian hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa - laaditaan varhaiskasvatuksen TVT - strategia
- Tuki lapselle ja perheelle järjestetään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- Kulttuuritoiminnan edistäminen varhaiskasvatuksen toiminnassa (taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia)
- Osallistuminen valtakunnalliseen Ilo kasvaa liikkuen- toimintaan

Näin toimimme:

Toiminnan suunnittelu lapsiryhmän mukaan: jokainen vuosi suunnitellaan omalla tavallaan.

Vanhempainillat koronan takia paperi-infona vanhemmille.

”Auta minua tekemään itse” -motto ryhmien eteisissä muistuttamassa henkilökuntaa ja vanhempia tukemaan lapsen osallisuutta, omatoimisuutta.

Terapeutit ja yhteistyökumppanit vierailevat ryhmissä koronarajoitusten mukaan tai sähköisin välinein. Ohjataan perheitä eri palveluihin tarpeen mukaan. Puhumme vanhemmille ja lapsille unen, ravinnon ja liikunnan merkityksestä. Perheohjaaja Kaisu Ivanoff tutuksi Valttereiden perheille.

Asiakkaat voivat antaa palautetta kyselyistä, kysymyksiin tehty muutoksia.

Koulutuksia on tasapuolisesti. Kannustamme käymään koulutuksissa. Suosimme verkkokoulutuksia.

Vanhempainyhdistys.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

- Luonto on yksi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisympäristö
- Tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestävää elämäntapaa
- Toimitaan paljon luonnossa ja lähiympäristössä: luodaan juuret Kajaaniin kotikaupunkina.
- Harjoitellaan kierrättämistä ja lajittelua yhdessä lasten kanssa
- Hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys ja vastuullisuus, kestävyys ja kierrättäminen
- Juhlissa suositaan aineettomia lahjoja ja ohjelmaa

Näin toimimme:

Lähiympäristön hyödyntäminen toiminnassa, opetetaan lapsia myös kunnioittamaan sitä.

Ruokailutilanteissa lapset opetetaan ottamaan ruokaa sen verran kuin syödään vaikutus ruokahävikkiin minimoivasti.

Tiedotetaan paljon sähköisesti; säästämme paperin kulutuksessa.

Kierrätysmateriaalien käyttö.

Kierrättämisen opettelu: joka ryhmässä kierrätyspisteet (paperi, muovi, sekajäte). Harjoitellaan lasten kanssa kierrättämistä.

Tartutaan lasten kysymyksiin ja ihmetyksen aiheisiin.

Annetaan lasten tutkia.

Isot hankinnat suunnitellaan ajoissa: vuoden 2021 hankintoihin loput aikuisten korkuiset tuolit ja pöydät ryhmä kerrallaan.

Yhteissynttärit Ilmareissa ja Vellamoissa: viikon sankarit - haastattelu tukemassa lasten osallisuutta. Synttärisankarit suunnittelevat synttäreiden ohjelman.

Tulevaisuus nuorissa

- Lasten osallisuus on pysyvä varhaiskasvatuksen painopistealue. Osallisuuden kautta jokainen lapsi tulee huomioiduksi omana itsenään ja omien vahvuuksiensa kautta.
- Sitoudutaan ohjaamaan opiskelijoita: tet-harjoittelijat, lähihoitajat, sosionomi ja vaka- opettajat
- Tehdään yhteistyötä oppilaitosten kanssa.
- Sitoudutaan hyvään perehdyttämiseen uusille työntekijöille. Järjestetään perehdytystilaisuus syksyisin.
- Annetaan mahdollisuus työssä onnistumiseen.
- Huolehditaan työhyvinvoinnista.

Näin toimimme:

Otamme kesäseteliläisiä ja TET-harjoittelijoita.

Otamme opiskelijoita ja harjoittelijoita silloin, kun oikeasti jaksamme ohjata hyvin. Annetaan opiskelijoiden ja harjoittelijoiden kokea ja nähdä työtä monipuolisesti.

Puhumme myönteisesti varhaiskasvatuksesta ja päiväkodistamme. Puidaan ikävät asiat töissä ja pidetään yllä me-henkeä. Huolehditaan myös päiväkodin pihalla ollessa aikuisten sijoittelu.

Uusien työntekijöiden perehdyttäminen hallinnon puolesta 9.9.20. Tiimit, pkj ja vanhat työntekijät perehdyttävät uudet työntekijät riippuen asiasta.

Terveen itsetunnon tukeminen, palautteen antaminen ja vahvuuksien huomioiminen toiminnassa sekä palautteessa.

Työhyvinvointitiimi toimii arjessa säännöllisesti.

Osaajista elinvoimaa

- Pätevän työvoiman saannista huolehtiminen: osallistutaan rekrytointitilaisuuksiin yliopistoissa ja muissa oppilaitoksissa.
- Luodaan positiivista kuvaa Kajaanin varhaiskasvatuksesta monipuolisella markkinoinnilla ja viestinnällä.
- Laaditaan henkilöstölle täydennyskoulutus suunnitelma (vuosikello). Henkilöstölle järjestetään ajankohtaisia ja laadukkaita koulutuksia.
- Osaamisen tunnistaminen, arvostaminen ja hyödyntäminen.
- TVT- osaamisen lisääminen koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Näin toimimme:

Joustamme hoitoajoissa tarvittaessa.

Hoidamme työmme ammattitaitoisesti ja hyödynnämme toistemme vahvuuksia.

Talossamme on tarpeeksi TVT-laitteita ja ne toimivat hyvin.

Henkilökunta osaa käyttää TVT-laitteita.

Talossamme on TVT-vastaava, joka tietää laitteista ja voi auttaa jos laitteiden käytössä on ongelmia.

Keskustellaan perheiden kuulumisista (kerrotaan palveluista jne.).

Järjestämme vanhempainillan vähintään kerran vuodessa (syksyllä 2020 ei fyysistä vanh.ilttaa).

Laitamme ilmoitustaululle infoa vanhemmille/perheille mm. harrastusmahdollisuuksista, perheille tarjottavasta tuesta, tapahtumista ja toiminnoista.

Henkilöstön mielipide otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan rekryprosessissa. Lisäksi voimme vaikuttaa uuden työntekijän taloon sopeutumiseen ja talossa viihtymiseen.

Talossamme toimii työhyvinvointitiimi (THT), joka tukee työyhteisössä hyvää, työkaveria arvostavaa ja luottamuksellista työyhteisön ilmapiiriä. Yhteiset kahvitauot, huumori, ystävällisyys sekä asioista puhuminen suoraan ja varhain pitävät myös osaltaan yllä työyhteisömme positiivista ilmapiiriä.

MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Yksikkömme vahvuudet</p> <p>Lasta pidetään sylissä ja hellitään. 3.90</p> <p>Henkilökunta reagoi lasten kysymyksiin ja pyyntöihin. 4.00</p> <p>Vrhk-paikassa korostetaan hyviä tapoja ja toisten huomioon ottamista. 4.00</p> <p>Toiminnassa huomioidaan lapsilähtöisyys ja lasten osallisuus. 3.82</p> <p>Lapset ohjataan keskustelemaan keskenään, kuuntelemaan toisiaan ja hyväksymään eriävät mielipiteet. 3.91</p> <p>Lapset saavat näyttää erilaiset tunteensa ja henkilökunnalla on herkkyyttä aistia lasten tunnetilat. 3.91</p> <p>Pk:ssa järjestetään säännöllisesti tiimipalaverit, pedagogiset tiimipalaverit ja koko henkilökunnan palaverit. 4</p> <p>Pedagogisen toiminnan suunnittelu perustuu lapsikohtaiseen havainnointiin. 3.91</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p><u>Valterit, Vellamot ja Ilmarit:</u></p> <p>Lapsia sylitellään ja hellitään lapsen sallimien rajojen puitteissa päivittäin.</p> <p>Lasten sekä vanhempien pyynnöistä ja kysymyksistä keskustellaan tiimeissä/ palavereissa, niitä huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja käydään läpi niin lasten kuin vanhempien kanssa aina tarvittaessa.</p> <p>Tuemme lasten osallisuutta mm. pienryhmätoiminnalla. Lapset saavat myös vaikuttaa monipuolisesti arkemme ja toimintojemme suunnitteluun ja toteuttamiseen, lapsilta kysytään ja lapsia kuunnellaan.</p> <p>Leikimme paljon ja leikeissä harjoittemme sosiaalisia sekä tunnetaitoja yksilöllisesti ja monipuolisesti.</p> <p>Havainnoimme sekä kirjaamme ja videokuvaamme lasten toimintaa, materiaalia hyödynnämme suunnittelussa.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Henkilökunnan yhteinen kevätarviointi ja säännölliset tiimiarvioinnit.</p>

<p>Yksikkömme kehittämiskohteet</p> <p>Vanhempien osallisuuden ja aktiivisuuden lisääminen arjessa sekä varhaiskasvatus - ja esiopetussuunnitelmien tavoitteiden toteuttamisessa.</p>
--

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

Kirjaamme lapsen suunnitelmiin vanhempien kanssa sovitut asiat, joista pidämme kiinni ja arvioimme vanhempien kanssa.

Arviointi

Tiimikeskustelut ja henkilökunnan yhteinen kevätarviointi.

MONITAHOARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

<p>Huoltajien osallisuuden lisääminen</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Kirjaamme jokaisen lapsen varhaiskasvatus - ja esiopetussuunnitelmaan vanhemman osallisuuden lapsen kasvussa, kehityksessä ja tuessa.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Arvioidaan tiimeittäin ja keväällä arviointikeskusteluissa.</p>

<p>Kiusaamisen ehkäiseminen + toiminnasta tiedottaminen huoltajille</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Merkittävää ennaltaehkäisyä on aikuisen läsnäolo leikissä.</p> <p>Olemme tietoisia eri ryhmien lasten herkkyydestä kiusaamiseen. Ennakoimme, valvomme ja puutumme kaikkiin kiusaamistilanteisiin. Huolehdimme, ettei kenestäkään tule syntipukkia.</p> <p>Tiedotamme kotiin miten olemme toimineet tilanteissa, mikä on lapselle ollut avuksi.</p> <p>Tuokiot, joilla keskustellaan kiusaamisesta ja toisten kohtaamisesta. Lapset voivat harjoitella aikuisten tuella selvittämään keskinäisiä kahinoitaan. Opetetaan lapset tiedostamaan ja erottamaan mikä on riita ja mikä kiusaamista.</p> <p>Pienin Askelin - ohjelma. Vahvuusvaris - kortit.</p> <p>Turvallinen ilmapiiri.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Keskustellaan aina tiimissä kiusaamistapaukset ja miten toimittiin, miten toimitaan jatkossa. Sekä miten tiedotetaan vanhemmille sekä toisiin ryhmiin.</p> <p>Tarvittaessa otamme asiat esille talon palaverissa ja henkisen huollon työryhmässä.</p>

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo
<p>Miten arvo näkyy toiminnassamme:</p> <p>Lapsi saa olla lapsi, hän saa näyttää tunteensa, aikuinen on turvana ja vastuussa.</p> <p>Lapsi saa leikkiä, liikkua ja tutkia.</p> <p>Aikuinen mahdollistaa leikkiaikaa ja -rauhaa sekä havainnoi leikkiä ja varmistaa, että jokainen pääsee tasavertaisena leikkiin.</p> <p>Hyväksytään erilaisuutta, ohjataan lapsia hyväksymään erilaisuutta.</p> <p>Vahvistetaan lapsen myönteistä minäkuvaa.</p> <p>Lapsia kuunnellaan ja kysymyksiin ja ihmetyksen aiheisiin tartutaan ja vastataan.</p>

Ihmisenä kasvaminen
<p>Miten arvo näkyy toiminnassamme:</p> <p>”Auta minua tekemään itse”= tuemme omatoimisuutta ja lasten osallisuutta, huomioidaan lasten yksilöllisyys ja herkkyysskaudet (omien tavaroiden huolehtiminen, ruoan ottaminen, lakanoiden vaihtaminen, pöytien pyyhkiminen).</p> <p>Tuetaan lasta löytämään ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin, ei anneta aina valmiita vastauksia. Annetaan haasteita, jotta opitaan uutta.</p> <p>Opetetaan auttamaan ja huomioimaan toisia.</p> <p>Opetetaan hyviä käytöstapoja, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja (Pienin askelin, arjen tilanteet) aikuisen sanoittamana ja mallintamana.</p> <p>Ohjataan positiivisesti ja kannustetaan tavoitteena hyvä ja terve itsetunto.</p>

Lapsen oikeudet
<p>Miten arvo näkyy toiminnassamme:</p> <p>Jokaisella lapsella on oikeus</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppia samoja asioita (yksilöllisyys huomioiden) - hoivaan, huolenpitoon, rakkauteen ja rajoihin

- omaan mielipiteeseen
- leikkiin
- turvallisuuteen ja hyvään kohteluun

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Jokainen lapsi huomioidaan sekä yksilönä että ryhmän jäsenenä.

Ryhmässä lasten kanssa sovitut säännöt sekä henkilökunnan kesken sovitut säännöt.

Lelujen ja välineiden vuorottelu omassa ryhmässä ja ryhmien kesken.

Olemista ei rajoiteta sukupuolen mukaan.

Puututaan kaikkeen kaltoinkohteluun välittömästi.

Hyväksytään erilaiset tavat tehdä.

Kaikki tulevat kuulluksi (pienryhmätoiminta, palaverit, vasut, esiopetussuunnitelmat, arviointikysely).

Perheiden monimuotoisuus

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Huomioidaan perheiden resurssit ja muutostilanteet; laitetaan viestit ja tiedotteet molemmille vanhemmille.

Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet, esim. katsomukselliset asiat, mahdollisuus tulkkipalveluihin, yksilölliset perehdytykset.

Perheet ovat samanarvoisia ja heitä kohdellaan sen mukaan.

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

Lapsella on mahdollisuus lepoon, monipuoliseen ravintoon ja liikuntaan. Aikuinen kannustaa ja opettaa näihin.

Säännöllinen päivärytmi.

Opetetaan sosiaalisia taitoja; pyritään ehkäisemään syrjäytymistä.

Opetetaan pitämään huolta yhteisistä tavaroista ja ympäristöstä; kierrätys ja kestävä kehitys.

Siisteyskasvatus.

Leikki

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Leikin dokumentointi: kuvien ottaminen, videointi, lapsihavainnointikansion täyttäminen. Satuhuoneviikoilla jokainen ryhmä videoi oman ryhmän leikkiä ja käy sitä läpi tiimissä. Vuorovaikutustaitojen havainnointi. Leikin kehittäminen dokumentoinnin pohjalta sekä pedagoginen dokumentointi.</p> <p>Leikistä kertominen vanhemmille: muistetaan kertoa myös leikin tunnelmasta, kavereista ja sisällöistä.</p> <p>Lapsen suusta: "Otetaan mukaan, ettei kukaan jää yksin tahtomattaan." "Yksin ei voi olla kaveri."</p> <p>Aikuisten rooli leikissä: tuodaan leikkiin oppimisen sisältöjä, havainnointi, läsnäolo (tiedostetaan aikuisen eri roolit leikissä), häiriötekijöiden minimointi, leikkiympäristöjen muokkaaminen ryhmän tarpeiden mukaan.</p> <p>Leikin siivoaminen merkinä leikin loppumisesta --> opetellaan siivoamaan leikki kun se päättyy ja laittamaan tavarat paikoilleen. Annetaan idea leikin jatkumisesta ulkona tai seuraavana päivänä.</p> <p>Satuhuoneessa lapset saavat itse rakentaa leikkinsä ja suunnitella sen haluamallaan tavalla. Satuhuone: ryhmien kesken vuoroviikoin.</p> <p>Leikkivälineiden kierrättämistä ryhmien välillä tehostetaan.</p> <p>Lapset saavat vaikuttaa leikkivälinehankintoihin.</p> <p>Pedagoginen eläinleikki säännöllisesti.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Arvioidaan tiimeissä aika ajoin, puututaan epäkohtiin ja korjataan ne. Keväällä arvioidaan koko toimikausi.</p>

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin. (4.4)

Ajattelu ja oppiminen (2.7)

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon hankinta, jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua, jonka perustaa luodaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten ajattelun ja oppimisen taitoja.

Lasten ajattelu ja oppiminen kehittyvät monipuolisten ja merkityksellisten kokemusten avulla. Ihmettelylle, oivaltamiselle sekä oppimisen ilolle tulee olla tilaa. Leikissä lapsilla on mahdollisuus käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan, kokeilla yhdessä ideoita ja tutkia maailmaa. Lasten taitoja jäsentää, nimetä ja kuvata ympäristöä ja sen ilmiöitä tuetaan lasten iän ja kehityksen mukaisesti. Lapsia rohkaistaan kysymään ja kyseenalaistamaan. Heidän kanssaan iloitaan onnistumisista ja opetellaan kannustamaan toisia. Lapsia kannustetaan myös sinnikkyteen ja olemaan lannistumatta epäonnistumisista sekä keksimään ratkaisuja eri tilanteissa. Heitä ohjataan suuntaamaan ja ylläpitämään tarkkaavaisuuttaan. Päivittäinen, riittävä fyysinen aktiivisuus tukee lasten ajattelua ja oppimista. Toiminnan pedagoginen dokumentointi (luku 4.2) sekä yhteinen pohdinta auttavat lapsia havaitsemaan oppimistaan ja tunnistamaan vahvuuksiaan. Tämä vahvistaa lasten uskoa omiin kykyihinsä.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen perusta on yhdessä tekeminen vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisen kanssa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä lasten toiminnassa jatkuvasti, jolloin aikuinen voi osaltaan mahdollistaa lapsen ajattelun ja oppimisen kehittymisen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Aikuisen rooli: virikkeiden/haasteiden tarjoaminen (laulut, lorut, riimit, rytmi, pöytäteatteri, kirjat), keskustelu lasten kanssa, havainnointi (mikä on mielenkiinnon kohteet), tuoda materiaalia näkyville (esim. tutkimusmateriaalia)</p> <p>Annetaan lasten pohtia ja laitetaan lapset pohtimaan asioita/ratkaisuja/vastauksia, ei anneta koko ajan suoria ohjeita ja vastauksia kaikkeen.</p> <p>Annetaan myös kokeilla, mahdollisuus onnistua ja epäonnistua --> oppia myös yritys ja erehdys taktiikalla.</p> <p>Hyödynnämme eri ympäristöjä ja muokkaamme välillä myös sisällä oppimisympäristöjä, jottei jämhädetä yhteen ja samaan. Opitaan sitä kautta toimimaan myös uusilla tavoilla.</p> <p>Riittävästi toimintaa, lepoa, ruokailua, ulkoilua.</p> <p>Pienin askelin -ohjelma on joka ryhmässä käytössä. Positiivinen ajattelu aikuisilla kuuluu puheessa, vahvuuspedagogiikka.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Tiimeissä ja talon palavereissa toimintakauden aikana.</p>

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7)

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä. Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita. Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys identiteetille, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Toimiva vuorovaikutus erilaisista kulttuuri- ja katsomustaustoista tulevien ihmisten kanssa edellyttää oman ja muiden kulttuurin ja katsomuksellisen taustan ymmärtämistä ja kunnioittamista. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojaan.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksessa luodaan myönteisiä ihmissuhteita, harjoitellaan tunnetaitoja sekä erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Aikuinen tiedostaa oman roolinsa ja ammatillisuutensa vuorovaikutustaitojen mallintajana ja toimii sen mukaisesti. Jokainen lapsi ja aikuinen on arvokas ja häntä kohdellaan sen mukaisesti.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Kulttuurivastaava Tia Liimatainen.</p> <p>Pienin askelin -materiaali on joka ryhmässä.</p> <p>Aikuiset toimivat esimerkkinä ja ohjaavat lapsia myönteiseen kohtaamiseen ja ristiriitojen ratkaisuun. Ristiriitatilanteet käydään aina läpi. Mallinnetaan ristiriitatilanteita aikuisten esittämien näytelmien avulla.</p> <p>Harjoittelemmme myönteistä kohtaamista ja hyviä tapoja satujen ja laulujen avulla sekä leikeissä esim. kauppaleikki, eläinleikki.</p> <p>Aikuisten positiivinen malli mm. hyviin tapoihin: ole hyvä, kiitos, huomenta. Puhutaan asian tärkeydestä vanhemmille keskusteluissa. Sanoitetaan arkipäivän tilanteita ja tunteita.</p> <p>Tuetaan suomalaista kulttuuriperintöä.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Tiimeissä ja talon palavereissa toimikauden mittaan.</p>

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7)

Itsestä huolehtimiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat kaikille tärkeitä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Lasten itsenäisyyden asteittaista lisääntymistä tuetaan. Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvitessaan. Lasten kanssa harjoitellaan erilaisia taitoja kuten pukeutumista, ruokailua sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja omista tavaroista huolehtimista. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä, kuten lähiluonnossa ja liikenteessä. Lasten kanssa käsitellään heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita kuten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Lasten tunnetaidot vahvistuvat, kun heidän kanssaan opetellaan havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lapsia ohjataan myös kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsille tarjotaan tekemisen ja osallistumisen mahdollisuuksia yhteisiin arjen työtehtäviin, esimerkiksi pöytien pyyhkimiseen, vaatteiden viikkaamiseen tai vastaaviin päivittäisiin tekemisiin. Lasten kanssa harjoitellaan tunnetaitoja lasten tarpeet ja kehitystaso huomioiden. Materiaalina voidaan käyttää mm. Pienin Askelin –opetusohjelmaa. Jokaisessa ryhmässä huolehditaan kehotunnekasvatuksesta ja turvataitojen opettelusta arjen eri tilanteissa. Aikuinen valvoo, ohjaa ja auttaa lapsia wc-käyntien yhteydessä. Lapsia ohjataan pesemään ja kuivaamaan kätensä jokaisen wc-käynnin jälkeen.

Aikuinen huolehtii, että lapset pesevät kätensä tullessaan hoitopaikkaan, wc:ssä käynnin jälkeen, vaipanvaihdon jälkeen ja ennen ruokailuja.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näky:</p>	<p>Lapsen tunteminen: huomioidaan jokaisen lapsen yksilöllinen taito- ja kypsyystaso arjen vaatimuksissa.</p> <p>”Auta minua tekemään itse” – Maria Montessori huoneentauluna.</p> <p>Muistutetaan vanhempia kuinka he voivat tukea lapsensa omatoimisuutta esim. pukemis- ja riisumistilanteissa.</p> <p>Kuvatuki on tukemassa omatoimisuutta pukemis- ja riisumistilanteissa, käsienpesu -altailla, annoskoko kuvitettuna ruokaa ottaessa.</p> <p>Kuvitettu ja selkeä päivästrukturi tukee lapsen ennakkointia päivän tapahtumiin ja näin myös omatoimisuutta ja itsenäisyyttä.</p> <p>Lapset auttavat lakanoiden vaihdossa, pyyhkivät ruokapaikkansa aamu- ja välipalalla. Pidetään siivouspäiviä lasten kanssa. Sekä siivoavat omat jälkensä (askartelujen päätteeksi, ulkoliikuntavälineiden kerääminen pihalla).</p>
<p>Ilo kasvaa liikkuen –ohjelman seuraava askel</p>	<p>LUISTELUTAPAHTUMA 28.9.20 Kajaanin harjoitushallissa Hokin järjestämänä.</p> <p>Keskiviikkoaamupäivisin liikuntavälineet pihalla ja kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona aikuisten ohjaamaa liikuntaa, kirjataan leikit vihkoon.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Luistelutapahtuma oli hyvin suunniteltu. Hokki varasi bussin, haki lapset, vain yksi pk kerrallaan hallissa, Hokin ohjaajat ja riittävästi aikaa.</p>

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)

Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.

Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinna ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitys, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja

tuottamaan viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa, ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja.

Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Digitaalista dokumentointia hyödynnetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna tieto- ja viestintäteknologiaa edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja sekä lukutaitoa. Henkilöstö ohjaa lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lasten kanssa huomioidaan, tutkitaan ja keskustellaan päivittäisessä toiminnassa ympärillä olevista erimuotoisista teksteistä, esim. liikennemerkkit, kuvat, numerot, logot, mainokset jne. On tärkeää tiedostaa, että media ja sen merkitys ovat lisääntyneet ihmisten arjessa ja mediakasvatuksella on tärkeä rooli lasten mediataitojen tukemisessa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä ja tietoinen, mitä lapsi tekee tieto- ja viestintäteknisillä välineillä. Lapselle opetetaan että aina on tärkeää kertoa aikuiselle, jos hän näkee tai kuulee sellaista sisältöä, joka pelottaa, ahdistaa tai tekee lapselle pahan mielen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näky:</p>	<p>TVT – vastaava Julia Leijala.</p> <p>Vanhempien osallisuus: hoitoaikojen ilmoittaminen sähköisesti, Wilma, sähköpostiviestit, puhutaan vanhemmille ikärajojen merkityksestä, ruutuajasta aina tarvittaessa.</p> <p>Lasten osallisuus: pedagogiset oppimispelit, kuvaaminen iPadilla, sadutuksia, lapsille opetetaan myös järkevää ja turvallista median käyttöä sekä puhutaan ikärajoista tarvittaessa.</p> <p>Lähetetään vanhemmille kuvia/viesti lasten päivästä puhelimitse, jos on aamulla jäänyt lapselle ikävä.</p> <p>Henkilökunta hyödyntää laitteita aktiivisemmin. Henkilökuntaa koulutetaan sisäisesti.</p> <p>Kaikissa ryhmissä laitetaan esille valokuvia tehdyistä toiminnoista.</p> <p>Internet käytössä tiedonhakuun, sieltä etsitään myös lasten kanssa yhdessä värityskuvia tai piirustusmalleja.</p> <p>Kirjastoautolta lainataan kirjoja ja käydään tutustumassa Kippeen.</p> <p>Kirjastovierailu toimikauden aikana.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Tiimeissä ja talon palaverissa toimikauden mittaan.</p>

Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)

Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Varhaiskasvatuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustaa oma-aloitteisuuteen.

Lasten arvostava kohtaaminen, heidän ajatustensa kuunteleminen ja aloitteisiin vastaaminen vahvistavat lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lapset suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa. Samalla lapset oppivat vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Osallistumisen ja vaikuttamisen kautta lasten käsitys itsestään kehittyi, itseluottamus kasvaa ja yhteisössä tarvittavat sosiaaliset taidot muovautuvat.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsi on aktiivinen ja vastuullinen toimija, jonka mielipiteet, toiveet ja tarpeet huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Kaikilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallisuuteen ja vaikuttamiseen iästä, kehitystasosta ja taidoista riippumatta. On tärkeä huomioida, että osallisuus on kaikkien lasten, ei vain puhuvien, oikeus. Aikuisen on tärkeää huomioida ja varmistaa se, että kaikkien lasten mielipide tulee kuulluksi. Aikuinen on aktiivinen ja aloitteellinen vuorovaikutussuhteessa lapseen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Kuullaan lasten omia ajatuksia/ehdotuksia arjessa, esim. äänestetään tekemisestä, suunnitellaan liikuntaa, ulkoilua, leikkiä, retkiä yhdessä.</p> <p>Lapset ja vanhemmat täyttävät ”Lapsen ja vanhemman ajatuksia vasuun”- lomakkeen ennen vasu- tai oppimiskeskusteluja.</p> <p>Juhlat suunnitellaan yhdessä lapsiryhmän kanssa ja otetaan huomioon lasten toiveita.</p> <p>Positiivinen pedagogiikka. Hyödynnetään vahvuusvariskortteja. Nostetaan esille lapsien vahvuuksia. Lapsi itse, vanhemmat, kaverit ja ryhmän aikuiset nimeävät lapsen vahvuuksia. Vasukansioissa on lapsen oma vahvuuspuu.</p> <p>”Se mitä ajattelen, vahvistuu” eli positiivinen ajattelu.</p> <p>Pienryhmätoiminta tukee osallisuutta, pienemmässä porukassa on helpompi saada kaikkien ääni kuuluviin, pienemmässä porukassa vähemmän häiriötekijöitä, jolloin myös lapset osallistuvat toimintaan aktiivisemmin.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Tiimeissä ja talon palavereissa toimikauden mittaan.</p>

Kielten rikas maailma (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen (luku 2.7). Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Sen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita sekä toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii tietoa. Lasten kielellistä kehitystä tukee monipuolinen varhaiskasvatuksen kieliympäristö sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksessa lapsille annetaan kannustavaa ja johdonmukaista palautetta heidän kielenkäyttö- ja vuorovaikutustaidoistaan.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Kieleen tutustuminen tapahtuu varhaiskasvatuksessa arjen kaikissa vuorovaikutustilanteissa työntekijöiden ja toisten lasten kanssa. Kielen oppimisen tukena käytetään mm. monipuolisesti kuvia ja tarvittaessa esimerkiksi tukiviittomia.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<p>Sanoitetaan arjen tilanteita. Puhutaan auki arjen toimintoja (käytetään asioista ja esineistä oikeita nimiä). Kerrotaan näiden tärkeydestä vanhemmille.</p> <p>PCS - kuvat käytössä: päivästrukturi kaikilla ja lisäksi tarpeen mukaan lapsikohtaisesti käytössä.</p> <p>Pienin askelin - ohjelma kaikissa ryhmissä.</p> <p>Kili - ohjelma tukemassa kielen kehityksen haasteita kielellisten ja liikunnallisten harjoitteiden avulla.</p> <p>Päiväleposatu päivittäin, pitkäkestoiset sadut.Muskarit säännöllisesti. Päiväkodin kuoro tauolla koronan takia.</p> <p>Lukuviikko: omat kirjat pk:iin, joita luetaan viikon aikana.</p> <p>Koulukummit eskareilla ja koululaisten lukuvierailut, korona takia ei syyskaudella.</p> <p>Lukukummi -hanke Valttereissa, joka laajennetaan koko taloa koskevaksi toimintakauden aikana.</p>
--	--

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Tiimeissä arvioidaan toimintakauden aikana.
------------------------------------	---

Ilmaisun monet muodot (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa tarjotaan päivittäin lapsille omaehtoista tai ohjattua toimintaa ilmaisun parissa. Varhaiskasvatuksen toiminnassa on tilaa lapsista lähtöisin olevalle luovuudelle ja kekseliäisyydelle. Lasten kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaiset aiheet huomioidaan työtapojen valinnassa. Varhaiskasvatuksen työntekijät keskustelevat lasten kanssa ja havainnoivat lasten toimintaa lapsilähtöisten ideoiden toteutumisen mahdollistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen arjessa mahdollistetaan lapsille omaehtoinen kulttuurin tuottaminen sekä luodaan tilaisuuksia päästä esiintymään toisille lapsille ja aikuisille. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan esiintymisen erilaiset tavat ja toimintamallit, esimerkiksi esitys voi olla ennalta nauhoitettu, animaatio jne.

Lapsilla tulee olla tieto varhaiskasvatuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Kaikkien välineiden ei tarvitse olla esillä, mutta lapsilla on oltava tieto esimerkiksi kuvien kautta siitä, mitä he voivat käyttää.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<p>Päiväkodin kuoro tauolla koronan takia.</p> <p>Musiikkihetkien monipuolisuus: mahdollisuus soitinten yms. käyttöön, leikit laulun lisänä, tanssiminen. Huomioidaan myös lasten toiveet ja ideat.</p> <p>Kädentaidoissa korostetaan lasten omaa luovuutta, kaikkien ei tarvitse väentää malliaskarteluja tismalleen samanlaisiksi vaan jokaisella vapaus käyttää luovuuttaan.</p> <p>Satuhuone: viikko/ryhmä kiertäen.</p> <p>Tarjotaan mahdollisuuksia erilaisille leikeille niin ohjatussa kuin vapaassa leikissäkin. Rikastutetaan arkea mm. mielikuvien, käsinukkejen ja satujen avulla.</p> <p>Joka ryhmä saduttaa 2 x toimikauden aikana/lapsi.</p>
---	---

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Tiimeissä toimintakauden aikana.
------------------------------------	----------------------------------

Minä ja meidän yhteisömme (4.5)

Lasten elinpiiri laajenee heidän aloittaessaan varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tehtävää lähestytään eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista. Toiminnassa voidaan käyttää monipuolisesti esimerkiksi satuja, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa, erilaisia mediasisältöjä sekä vierailijoita, vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia. Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen alue tukee erityisesti lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (luku 2.7).

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmien säännöt luodaan yhdessä lasten kanssa ja laitetaan lasten nähtäville kuvilla tai muutoin lapsille sopivalla tavalla havainnollistettuina. Säännöistä ja niiden perusteluista tulee aidosti keskustella lasten kanssa.

Kajaanin varhaiskasvatuksessa on laadittu katsomuskasvatukseen yhteiset ohjeet, jotka löytyvät Intrasta (Sivistys-> Varhaiskasvatus-> Ohjeet) ja pdf-lomakkeista.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<p>Lapsi tutustuu omaan ryhmään, ryhmän sisäisiin pienryhmiin ja sitä kautta koko taloon.</p> <p>Yhteistyö ryhmien välillä korona huomioiden.</p> <p>Pajapäivä yhteistyössä koko talon kesken kerran syksyllä ja kerran keväällä. Korona huomioiden.</p> <p>Tehdään lasten kanssa ryhmäkohtaiset säännöt.</p> <p>Aikuisten johdonmukaisuus arjessa.</p> <p>Vierailut eri kulttuurilaitoksiin.</p> <p>Eskareilla eppu-ilua ekaluokissa ja yhteistyötä koulukummien (2.lkt) kanssa. Eskarit osallistuvat Hurlumheipäivään. Kuurnan ja Valonkadun eskareiden kanssa tehdään yhteistyötä. Korona huomioiden.</p>
---	--

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Tiimeissä toimintakauden aikana.
------------------------------------	----------------------------------

Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä sekä vahvistaa myönteistä suhtautumista matematiikkaan. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta. Oppimisympäristöihin liittyvät omakohtaiset havainnot, kokemukset ja elämykset auttavat lapsia ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Lasten kehittyvä taito nimetä asioita sekä käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen näkökulma. Hankinnat tehdään harkiten ja suositaan välineitä, jotka ovat kestäviä ja tarvittaessa korjattavia. Askarteluissa hyödynnetään kierrätys- ja luonnonmateriaalia.

Lapsia ohjataan käyttämään vettä ja sähköä tuhlaamista välttäen. Lasten kanssa harjoitellaan ja opetellaan ruuan arvostamista. Yhdessä voidaan esimerkiksi seurata ruuan hävikkiä. Opetellaan ruuan annostelua: ”minkä verran jaksan syödä?”.

Merkkipäiviä juhlistettaessa suositaan aineettomia lahjoja. Varhaiskasvatuksessa erilaisissa juhlissa suositaan erilaisia leikkejä ja muuta toimintaa herkkujen sijaan.

Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan lasten kanssa kierrättämistä päivittäisessä toiminnassa. Ryhmissä lajitellaan jätteet kierrätysastioihin yhdessä lasten kanssa.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<p>Kannustetaan lapsia omatoimisuuteen kaikissa arjen tilanteissa. Pyritään mahdollisimman pieneen ruokahävikkiin.</p> <p>Askartelumateriaalia kerätään luonnosta.</p> <p>Retket säännöllisesti lähiympäristöön (puistot, metsä, lähitienoot) ja kuunnellaan näissäkin myös lasten toiveita.</p>
---	--

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Tiimeissä toimintakauden aikana.
------------------------------------	----------------------------------

Kasvan, liikun ja kehityksen (4.5)

Kasvan, liikun ja kehityksen -oppimisen alueeseen sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysisesti aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin liittyvää laaja-alaista osaamista.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä lapsille tarjotaan ravintosuosituksen mukaisia aterioita. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ja kainuulaiseen ruokakulttuuriin. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ruokakulttuuriin, ruokailutapoihin ja erilaisiin ruokiin. Varhaiskasvatuksessa kannustetaan lapsia terveellisiin ruokailutottumuksiin. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset.

Kajaanin LiikuntaVasu toimii lasten liikkumista ohjaavana suunnitelmana, joka löytyy Kajaanin kaupungin intrasta (Varhaiskasvatus-> lomakkeet -> liikunta) ja pdf-lomakkeista.

Kajaanin varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa lasten liikkumis- ja hyvinvointiohjelmassa Ilo kasvaa liikkuen. Varhaiskasvatusyksiköt toteuttavat ohjelmaa omien kehittämiskohteidensa kautta ja Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että lapsi liikkuu varhaiskasvatuspäivän aikana kaksi tuntia.

Kaikissa päiväkodeissa toimii nimetyt liikuntavastaavat, joiden tehtävänä on yhdessä muun varhaiskasvatusyksikön henkilöstön kanssa edistää ja koordinoita varhaiskasvatuksessa olevien lasten liikkumista.

Lasten motorista kehitystä havainnoidaan päiväkodeissa motorisen kehityksen havainnointilomakkeen avulla. Lasten motoriseen kehitykseen liittyvä havainnointilomake täytetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä vuosittain.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<p>Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmassa mukana oleminen: liikunnan lisääminen koko päiväkodin tasolla. Lisätään omaehtoista liikuntaa muuallekin kuin ohjattuihin liikuntatuokioihin. Jokainen ryhmä pohtii ja tarkentaa omalta osaltaan omaehtoisen liikunnan lisäämistä. Aamupiireihin lisätään liikuntaa.</p> <p>Eri liikuntaympäristöjen hyödyntäminen: sali, ryhmätilat, metsä, kenttä, puistot, oma piha.</p> <p>Liikuntavastaava Jere Kyllönen.</p> <p>Keskiviikkoamuisin ulkona vain liikuntavälineet. Kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona</p>
---	--

	ohjattu ulkoliikunta/ ryhmä. Ulkoleikit kirjataan kahvihuoneen seinällä olevaan vihkoon.
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Tiimeissä toimintakauden aikana.

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7) (täytetään tarvittaessa)

Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa, pienryhmätoiminnassa ja yksilöopetuksena. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään Kajaanin kaupungin varhaiskasvatuksen kotouttamis-ohjelmaan ja intraan koottuja maahanmuuttajatyössä käytössä olevia toimintamalleja ja materiaaleja.

Jokaisessa päiväkodissa on nimetty maahanmuuttajatyön yhteyshenkilö, joka huolehtii osaltaan yksikkönsä tiedottamisesta maahanmuuttajatyöhön liittyvissä asioissa. Yksikköjen yhteyshenkilöt perehdyttävät, ohjaavat ja neuvovat uutta henkilöstöä niissä ryhmissä, joissa on eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. He ohjeistavat tulkkausten tilaamisen ja toteuttamisen. Yhteyshenkilöt neuvovat mistä materiaalit ja tieto löytyvät. He osallistuvat yhteyshenkilötapaamisiin ja kehittävät sekä jakavat hyviä käytäntöjä.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<p>Maahanmuuttajayhteyshenkilö Senja Oinonen.</p> <p>S2 – materiaali käytettävissä, tulkkauspalaverit, joissa alussa mukana koordinaattori Helena Okkonen. Halinalle – materiaali, Kili – kerho tai muu materiaali. Kuvat, sadut, lorut, laulut, lautapelit, iPad – pelit. Lomakkeisto eri kielisinä saatavilla Intrassa. Kielireppu – materiaali.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Huolellinen perehdyttäminen heti aluksi, materiaalin hyödyntäminen (käännökset) - Ymmärretyksi tuleminen puolin ja toisin - Kuvien käyttö: päiväjärjestys kuvina, leikkien kuvittaminen <p>S2 – opetus</p> <p>Varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultaatio – ja ohjauskäynnit säännöllisesti.</p>
---	--

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Tiimeissä ja talon palaverissa toimikauden mittaan.
------------------------------------	---

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ja lasten varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se on jatkuva prosessi, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. (4.2)

Paikallisesti päätetyt asiat:

Jokainen varhaiskasvatusyksikkö laatii varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvan vuosisuunnitelman toiminnalleen ja yksikkökohtaisesta vuosisuunnitelmasta tehdään tarkennuksia tiimin tasolle. Vuosisuunnitelmat ja niiden toteutuminen arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Yksikkökohtainen vuosisuunnitelma julkaistaan päiväkodin nettisivuilla. Huoltajilla on oikeus nähdä yksikkökohtainen vuosisuunnitelma halutessaan myös päiväkodilla.

Jokaisessa tiimissä toteutetaan säännöllistä ja jatkuvaa itsearviointia. Arvioinnin ja kehittämisen tukena käytetään pedagogista dokumentointia. Tiimipalavereiden aiheena on tärkeää olla tiimissä toteutettavan pedagogiikan arviointi ja kehittäminen

Arvioinnista nousseet kehittämisen tavoitteet ja suunnitelma sen toteuttamiseksi:	<p>Kehittämisen tavoite: Varhaiskasvatuksen tai esiopetuspaikan toimintaa koskeva tiedotus on riittävää ja toimivaa.</p> <p>Suunnitelma: Kaikilla ryhmillä olisi käytössä vanhempien ja päiväkodin välinen WhatsApp –ryhmä. Vähennetään paperitiedottamisen määrää tuntuvasti.</p>
---	--

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	Kaikilla ryhmillä on käytössä WhatsApp – vastaanottajalista vanhempien ja ryhmän välillä. Wilma eskareilla. Paperilla vain asiakirjat. Vellamot: viikko-ohjelma perheille tiedoksi WhatsApp -viestillä. Wilman kautta säännöllisesti infoa miten arki sujuu päiväkodissa.'
Toteutuneen suunnitelman arviointi:	Arvioidaan yhdessä keväällä 2021.